

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีความตื่นตัวและได้ให้ความสำคัญเรื่องสิทธิมนุษยชาติด้านสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดขึ้นในคดีอาญาดังจะเห็นได้จากการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้มีความเป็นสากลตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาระบบที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ได้ร่างขึ้นเมื่อกว่า 51 ปีมาแล้ว หลักการและแนวทางที่นำมาใช้จึงอาจจะเหมาะสมกับสภาพสังคมการเมืองและการปกครองของไทยในสมัยนั้น แต่อาจจะไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่สังคมไทยได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก แนวทางการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่คณะกรรมการได้นำมาใช้ จึงเป็นหลักการที่น่ารับฟัง และนำมาใช้ปฏิบัติอย่างยิ่งเพื่อที่กระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาของไทยจะได้มีการพัฒนาเข้าสู่ระบบสากลเช่นเดียวกับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ และที่สำคัญที่สุดก็คือ เพื่อที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเราจะสามารถประสิทธิประสาทความเป็นธรรมแก่ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ได้มีการนำมาใช้ควบคู่กันกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งถือได้ว่ารัฐธรรมนูญสำคัญอยู่เหนือกฎหมายทั้งปวง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงมีการพิจารณาในลำดับถัดไป

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีได้เป็นผู้กระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 ในการคุ้มครองผู้ต้องหาในการดำเนินคดีอาญาทั้งในชั้นจับกุมและในชั้นสอบสวนนั้นถือเป็นการดำเนินคดีในเบื้องต้นของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อที่จะให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาในฐานะที่ผู้ต้องหาเป็นเพียงผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด แต่จะเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลแห่งการพิสูจน์ตามกระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ เพราะฉะนั้นในเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ถึงขอบเขตของอำนาจกฎหมายในบทบัญญัติต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกระบวนการพิจารณาคดีก่อนรื้อคำพิพากษาศาล มีประเด็นที่น่าสนใจใน

เรื่องของการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ดังนี้คือ การออกหมายจับ และหมายค้น การจับ และการควบคุม การสอบสวน การกักขังและสิทธิผู้ต้องหาคดีอาญาในการมีทนาย

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้ทำการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมาย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในเรื่องของการออกหมายเรียกผู้ถูกกล่าวหาพบว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 บัญญัติไว้ความว่า “เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ การแจ้งข้อหาตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดตามข้อหา นั้น ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นกรรมพนักงานสอบสวนต้องให้โอกาสผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อหาและที่จะแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้ เมื่อได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว ถ้าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับและยังไม่ได้มีการออกหมายจับแต่พนักงานสอบสวนเห็นว่ามีความเหตุที่จะออกหมายจับผู้นั้นได้ตาม มาตรา 78 พนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้น ไม่ได้ เว้นแต่

(1) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 80

(2) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น โดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด

(3) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา 66 แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้

(4) เป็นการจับผู้ต้องหาหรือ จำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราว

ซึ่งในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานอาจมีการจับผู้ต้องหามาทำการสอบสวนในขณะที่ยังไม่มีหมาย แสดงให้เห็นว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานในการพิจารณาคดีซึ่งเจ้าพนักงานมีสิทธิที่จะเรียกผู้ถูกกล่าวหามาทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีหมายศาล ซึ่งในมุมมองของผู้วิจัยเห็นว่าการใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญ และวิธีพิจารณาความอาญายังคงมีความไม่สอดคล้องกันในบางส่วน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 เป็นมาตราที่ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาและจำเลยซึ่งมีขอบเขตที่กว้าง

มาตรา 92 ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือพฤติกรรมอื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น

(2) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

(3) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้น ควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(4) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเนื่องจากการเน้นซำกว่าจะเอาหมายค้นมา ได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

(5) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามตามความใน (4) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเนื่องจากการเน้นซำกว่าจะเอาหมายค้นมา ได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน การใช้อำนาจตาม (4) ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้ค้นส่งมอบสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจค้น รวมทั้งจัดทำบันทึกแสดงเหตุผลที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองสถานที่ที่ถูกตรวจค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้ส่งมอบหนังสือดังกล่าวแก่บุคคลเช่นว่านั้นในทันทีที่กระทำได้ และริบรายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป” ซึ่งไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 33 บัญญัติไว้ความว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือ การตรวจค้นเคหสถานหรือในที่รโหฐาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” ดังนั้นเมื่อเจ้าหน้าที่ทำการตรวจค้นจริง จึงยึดหลักตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อทำการรวบรวมหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาโดยการสันนิษฐานว่า สิ่งที่ใช้กระทำความผิดอยู่ในที่รโหฐาน เป็นต้น

ในกระบวนการสอบสวนตามมาตรา 108 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติไว้ความว่า ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

(1) ความหนักเบาแห่งข้อหา

(2) พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด

- (3) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- (4) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด
- (5) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่
- (6) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่
- (7) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงาน

สอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริง รายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้ ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ ไม่สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 40 (8) “ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว” เพราะในขั้นตอนการสอบสวน ประมวลกฎหมายอาญาให้สิทธิไม่ให้ผู้ต้องหาประกันตัวโดยอาจพิจารณาจากวรรคสาม อาจมีการให้เหตุผลว่าเมื่อให้ผู้ต้องหาประกันตัวออกไปแล้วอาจมีการทำลายหลักฐานหรือทำให้เกิดความยุ่งเหยิงแก่คดี ซึ่งทำให้ขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญในเรื่องของการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว การสอบสวน สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 141 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ความว่า “ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม” สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 วรรคสาม “ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม”

สิทธิในการมีทนาย กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134/1 วรรคสอง บัญญัติไว้ความว่า “1.ในคดีที่มีโทษประหารชีวิตหรือคดีที่ผู้ต้องหาไม่อายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การ พนักงานสอบสวนต้องจัดหาทนายความให้ผู้ต้องหา

คดีที่มีโทษจำคุกก่อนถามคำให้การ พนักงานสอบสวนต้องถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ต้องหาต้องการจัดหาให้” สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2550 มาตรา 40 วรรคแรก บัญญัติไว้ความว่า “ผู้ต้องหาคดีอาญามีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ตามกฎหมายและกรณีที่ถูกควบคุมหรือคุมขังไม่อาจจัดหาทนายความได้ รัฐต้องจัดหาทนายความให้โดยเร็ว” ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในขั้นตอนการสอบสวนและการมีทนายทั้งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายรัฐธรรมนูญมีความสอดคล้องกันในการให้ความสำคัญถึงการคุ้มครองสิทธิของต้องหาในการให้ความรวดเร็ว เป็นธรรม และกรให้สิทธิในการมีทนายความ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในชั้นการสอบสวน เพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจไม่มีความรู้ด้านกฎหมายและการลำดับเหตุการณ์ ความเข้าใจถึงปัญหาเรื่องสิทธิในการให้การของตน ทำให้สามารถแก้ปัญหาระหว่างการให้การที่เป็นประโยชน์แก่ตนได้ และสามารถรู้ขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการทำการสอบสวนตนเองได้อีกด้วย

จากการศึกษาในเรื่องของสิทธิของผู้ต้องหาตามกฎหมาย ทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่มีของสิทธิของผู้ต้องหา เมื่อทำการเปรียบเทียบมาตรการของกฎหมายกับการนำกฎหมายไปบังคับใช้แล้ว ผู้วิจัยเกิดแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับหลักของกฎหมายและให้ผู้ต้องหาได้รับการคุ้มครองสิทธิที่ได้รับในกระบวนการยุติธรรมอย่างสูงสุด โดยการนำกฎหมายรัฐธรรมนูญมาปรับใช้ เพื่อให้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีความสอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ

ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 ซึ่งผู้ทำวิทยานิพนธ์มีความสนใจศึกษาในประเด็น “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” ดังนั้นผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงทำการสรุปข้อเสนอแนะในประเด็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย แยกตามลักษณะของกระบวนการยุติธรรมในคดีอาญา แบ่งออกเป็นประเด็น คือ การออกหมายจับและหมายค้น การจับและการควบคุม การสอบสวน การขัง สิทธิผู้ต้องหาคดีอาญาในการมีทนายความ ว่าสามารถที่จะปรับแก้ไขกฎหมายใดได้บ้าง

ข้อเสนอแนะ

การออกหมายจับและหมายค้น มีสาระสำคัญพอสรุปได้ คือ

1. ควรกำหนดให้ผู้ถูกออกหมายจับหรือเจ้าบ้านที่ถูกออกหมายค้น ได้มีสิทธินำพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลเพื่อหักล้างการเสนอขอออกหมายจับหรือหมายค้นของเจ้าพนักงาน ก่อนที่ศาลจะอนุมัติหมายดังกล่าว

2. ควรกำหนดให้พนักงานสอบสวนที่จะร้องขอต่อศาลให้มีการออกหมายอาณานิ้น คำร้องขอออกหมายดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการก่อน

3. ควรให้พนักงานสอบสวนทำการออกหมายเรียกก่อนทุกครั้งที่จะมีการขอให้ศาลออกหมายจับ ในทุกความผิดและทุกอัตราโทษตามกฎหมาย ซึ่งอัตราโทษจำคุกสำหรับความผิดที่จะออกหมายจับได้จากเดิมต้องมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป

การจับและการควบคุม มีสาระสำคัญพอสรุปได้ คือ

1. ควรจำกัดเหตุในการจับโดยไม่มีหมาย ตามมาตรา 78 ให้เหลือเฉพาะกรณีที่มีความเร่งด่วนซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการจับโดยไม่มีหมายอย่างแท้จริงเท่านั้น เช่นกรณีที่คนร้ายจะหลบหนีออกนอกประเทศ เป็นต้น

2. ควรแก้ไขกำหนดเวลาการควบคุมขั้นต้น ให้รีบส่งพนักงานสอบสวนโดยทันทีที่จับกุมไม่ควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้จับกมนำตัวผู้ถูกจับกุมไปทำการสืบสวนขยายผล หรือกระทำการอื่นใด ที่ไม่ต้องนำตัวผู้ถูกจับกุมส่งพนักงานสอบสวนโดยทันที

3. ควรตัดอำนาจการควบคุมของพนักงานสอบสวน จาก “48 ชั่วโมง” เป็น “24 ชั่วโมง”

4. กรณีที่เกิดความจำเป็นที่จะขังผู้ถูกจับเกินกำหนดเวลา 24 ชั่วโมง ต้องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอยกขัง โดยพนักงานสอบสวนต้องรายงานพฤติการณ์พิเศษในการขังผู้ถูกจับต่อศาลด้วย

การสอบสวน มีสาระสำคัญพอสรุปได้ คือ

1. ควรกำหนดให้พนักงานสอบสวนจัดการส่งสำเนาคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษให้แก่พนักงานอัยการ โดยไม่ชักช้า รวมทั้งให้รายงานการดำเนินการในส่วนที่ได้ดำเนินการไปแล้วไปยังพนักงานอัยการด้วย

2. ควรให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่กำกับและควบคุมโดยทั่วไป ซึ่งการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

3. ควรกำหนดให้พนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนในคดีที่อัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป โดยให้พนักงานอัยการมีฐานะเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน และให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีนั้น

4. ควรให้พนักงานอัยการสามารถที่จะเข้าร่วมสอบสวนในคดีสำคัญหรือคดียุ่งยากซับซ้อน โดยให้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดเป็นผู้อนุมัติ

การกักขัง มีสาระสำคัญพอสรุปได้ คือ

1. ควรมีการควบคุมการออกหมายขังให้มีความชัดเจนและเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา เช่น การระบุว่าผู้ที่มีอำนาจในการนำตัวผู้ต้องหามักขังต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการ โดยการส่งเอกสารการขอกักขังผู้ต้องหาเพื่อแสดงเจตนา เหตุผลการกักขัง และระยะเวลาที่แน่นอน

2. ในการขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาในระหว่างที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ควรให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาได้ไม่เกิน 48 วัน ไม่ว่าจะเป็คดีที่มีอัตราโทษตามกฎหมายร้ายแรงเพียงใดก็ตาม

3. ในการที่ศาลออกหมายขังจำเลยในระหว่างที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ควรให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาได้ไม่เกิน 60 วัน ไม่ว่าจะเป็คดีที่มีอัตราโทษตามกฎหมายร้ายแรงเพียงใดก็ตาม

4. ในการขังผู้ต้องหาหรือจำเลย ควรแยกการกักขังออกจากผู้กระทำความผิดที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว โดยอาจจะสร้างที่คุมขังขึ้นมาใหม่เพื่อทำการกักขังโดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ที่ไม่ต้องเข้มงวดจนเกินไป เพื่อป้องกันการหลบหนีเท่านั้น

การมีทนายความ มีสาระสำคัญพอสรุปได้ คือ

1. ควรอนุญาตให้ผู้ต้องหาสิทธิที่จะมีทนายอยู่ร่วมด้วย และปรึกษาทนายในขณะที่ให้การต่อพนักงานสอบสวนและในขณะเผชิญหน้ากับพยาน

2. ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจรอทนายได้ ควรอนุญาตให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาโดยต้องมีข้าราชการฝ่ายปกครองที่มีความน่าเชื่อถือร่วมอยู่ด้วย

3. ควรกำหนดว่า ก่อนถามคำให้การของผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิในการมีทนายอยู่ร่วมและปรึกษาในระหว่างการสอบถามคำให้การของผู้ต้องหา

จะเห็นได้ว่า ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีได้เป็นผู้กระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 อยู่ที่ยังการนำหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาปรับใช้กับกฎหมายรัฐธรรมนูญได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับการใช้กระบวนการยุติธรรมอย่างถูกระเบียบวิธีตามกฎระเบียบ และที่สำคัญการใช้กฎหมายตามบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น พนักงานสอบสวน ทนายความ พนักงานอัยการ หรือแม้แต่ผู้พิพากษา ต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และมีดุลพินิจในการพิจารณาตัดสินคดีที่มีความเป็นธรรม